

Kindert Torah

Shelach

בס"ד

The Trickster Must Lose

"Tell me, Shloimie, do you have a safe place to keep money that you do not need for a while?"

"Yes, Romi. I deposit it with Shmari. He is a very reliable watchman."

"I have 100 coins that I want to deposit, Shloimie."

"Great! I was on my way over to Shmari. I have 200 coins to deposit."

The two men make their way to Shmari's. He receives them warmly.

"Please watch my bag of 200 coins."

"And my bag of 100 as well."

"I will gladly watch them for you men. However, you must each remember how much you gave me."

"No problem, Shmari. We will be back in a few months, b'ezras Hashem."

The time comes and the two men come to take their money.

"The bag of 200 coins is mine."

"What do you mean? I gave him the bag of 200. The 100 is yours."

"I never expected this would happen. Give me the 200 and you take the 100."

Neither man has any proof; therefore, they go to Beis Din.

The question is:

What should Beis Din do with the money?

The answer is:

This is a dispute in the Mishna in Bava Metziah 37a. The Tanna Kamma has a logical solution. Give each man back 100. After all, each one deposited at least 100, and would be receiving what was rightfully his. The last 100, which each one is claiming is his, should be set aside until Eliyahu HaNovi comes, speedily in our days, and reveals the truth. Rebbe Yossie disagrees. One of these men is a trickster! He is trying to cheat his friend out of 100 coins! He must be punished! If he is not penalized, then anyone can claim that the second hundred is his. After all, what does he have to lose? Therefore, the entire 300 is set aside until Eliyahu HaNovi comes. The trickster must lose.

This puzzle and answer is for learning and discussion purposes only. Do not rely upon it for psak halacha! Consult a Rav to determine the correct halachic ruling.

The Spiritual Eye

"This is a very difficult Tosafos, Tzvi."

"I see, Meir. Come; let us say a tefillah to Hashem to help us understand it. Then we'll try learning it again."

"Hashem, You favor a man with knowledge, understanding, and intellect. Please grant us the wisdom to understand this difficult Tosafos."

Tzvi and Meir begin learning the Tosafos again. They reach the difficult point, and Tzvi concentrates deeply; closing his eyes very tightly. He thinks, and thinks, and thinks. Suddenly, his face lights up, and he opens his eyes.

"I think I have it!!!"

"Please, share it with me, Tzvi."

Tzvi proceeds to explain the Tosafos. Everything makes sense and fits together perfectly.

"I think you have it, Tzvi."

"Boruch Hashem! Thank you Hashem for giving us the p'shat (simple explanation) in this Tosafos!"

"Amen! May I ask you something Tzvi?"

"Go ahead Meir."

"Why did you close your eyes so tightly while you were thinking?"

"Hmmm. I never thought about it. I guess it helps me concentrate better."

"A short time ago, I heard a drasha from a prominent Rav in Yerushalayim. He spoke about the eyes and what they see."

"That sounds like an enlightening subject."

"Yes. The physical organs of the body have their spiritual counterparts. The eyes of flesh and blood see physical objects in this world. The 'spiritual eyes' see thoughts, ideas, and images from the brain's memory. When a person wants to turn his eyes inward to his thoughts and concentrate deeply, he closes his physical eyes to shut out any images that will distract him."

"That is fascinating. We want to concentrate on a particular thought; therefore we must close out all other thoughts."

"He went on to explain how stray thought and images enter our minds thru our eyes. The eyes are more sophisticated than the world's top digital camera. They see everything in their field of vision. The brain, which has more memory than the biggest hard disk, stores every image that the eyes see. We try to control the particular thought or image that our brain focuses on at any given moment, however, this is not easy and takes much practice. One way to help our minds focus on the proper thoughts is to limit the intake of unnecessary, counterproductive, or forbidden images."

"Guarding your eyes!"

"Exactly, Tzvi. The source is a verse at the end of this week's parasha, 'And you must not go searching following your

heart and your eyes, after which you stray' (Bamidbar 15:39). The verse refers to things that are forbidden to look at. However, the Rav broadened this concept considerably."

"Let me guess, Meir. He spoke about looking around too much in general."

"Exactly. Even when a person is in the Beis HaMedrash, his eyes can go astray. The Rav explained it quite comically. He looks up and down, left and right. He looks to see who comes in and who goes out. He looks at the clock, then he checks to see if the window is open or closed. He picks up a sefer that he is not learning, and looks at the title, table of contents, approbations, index, and introduction. He looks at everything there is to see, except the sefer which he should be learning."

"Oy vey. What a waste."

"Yes. The Rav then went on to counter the claims of those people who say that they do not have a good enough memory to learn all of Shas. He said that if a person were to write down all of the thoughts and images that are stored in his mind, they would fill up more pages than all of Shas, including Rashi and Tosafos!"

"Wow! That is quite a compelling statement, Meir. Controlling our eyes is very important. It helps our learning, which affects the spiritual quality of our whole lives."

"Exactly. My father had the zechus (merit) to sit directly behind an Odom Godol (prominent Talmid Chochom) in the Beis HaMedrash for many years. He told me that the

Odom Godol's eyes were either in the sefer that he was learning, or on his chavrusa. He did not look anywhere else. That is one of the reasons that he became an Odom Godol. He only put pure Torah thoughts and images into his mind and soul. He shut out the waste."

"Amazing. You have really inspired me to watch my eyes, Meir. I want to learn and remember the entire Shas, Rishonim, Tur, Shulchan Auruch, Poskim, and Tanach with meforshim – Kol HaTorah Kulah (the entire Torah)!"

"Tzvi, with Hashem's help you will succeed!"

Kindertlach . . .

Keep your eyes focused on the right things! Do not look around! Look at the sefer that you are learning. Look at the person that you are talking or listening to. Look at the food that you are eating. If you are writing or doing something else with your hands, look at what you are doing. Do not look around aimlessly. Do not fill your mind with irrelevant, silly, or forbidden sights. Keep your memory card free of the "spiritual viruses" that can cause the whole system to crash, chas v'shalom (Heaven forbid)! Keep your mind and soul pure, running at high efficiency. "Lo sosuru!"

ההגדה לבנד

פרשת שלח

המרמה מפסיד

"שלימי, יש לי כסף שלא אזדקק לו בקרוב. האם יש לך מקום בטוח לשמור אותו?"
 "כן, רומי. במקרים כאלה אני בדרך כלל מפקיד את הכסף בידיו של שמריהו. הוא שומר אמין מאוד."
 "יש לי 100 מטבעות שברצוני להפקיד, שלימי."
 "מצויין! אני בדרך אל שמריהו ממילא - לי יש 200 מטבעות להפקיד אצלו."

שני אנשים מגיעים לביתו של שמריהו. הוא מקבלם בחמימות.

"אנא, שמור לי על צרור זה, שיש בו 200 מטבעות."
 "ושמור גם לי על צרור זה, שיש בו 100 מטבעות."
 "אשמח לשמור עליהם עבורכם. אך שניכם חייבים לזכור כמה נתתם ביד:
 "אין בעיה, שמריהו. נחזור בעוד חודשים מספר, בעזרת ה'!"

הזמן עובר, ושני האנשים באים לדרוש את כספם.

"הצרור של 200 מטבעות הוא שלי."
 "מה פתאום? נתתי לו צרור ובו 200 מטבעות. הצרור עם ה-100 הוא שלך."
 "לא ציפיתי שדבר זה יקרה. תן לי 200 מטבעות, ואתה קח את ה-100."

לשני המפקידים אין שום הוכחה לטענותיהם, ולכן הם פונים לדון תורה.

השאלה היא:

מה על בית הדין לפסוק לגבי הכסף?

והתשובה היא:

עניין זה נתון במחלוקת במשנה בבבא מציעא דף ל"ז ע"א. לתנא קמא יש פתרון המבוסס על הגיון, והוא שכל איש יקבל 100, שכן כל אחד בודאי הפקיד לפחות 100, וכך יקבל לפחות חלק מהמגיע לו. ה-100 שישארו, שכל אחד מהם טוען שהם שלו, יונח בצד עד שיבוא אליהו הנביא במהרה בימינו ויגלה את האמת בדבר בעלי הכסף. ר' יוסי חולק על דעה זו. אחד מהאנשים, הרי, הוא רמאי! הוא מנסה לרמות את חבירו ולמנוע ממנו מלקבל 100 מטבעות! עליו להיעבש, שכן אם לא ייעבש, כל אחד יכול לבוא ולטעון שה-100 הם שלו. הרי, אין לו מה להפסיד! ולכן, לדעת ר' יוסי, יש להניח את כל 300 המטבעות בצד עד שיבוא אליהו. על המרמה להפסיד.

חידות אלה והתשובות עליהן הן לצורך לימוד דיון בלבד. אין לסמוך עליהם למעשה. יש להפנות את השאלה לרב כדי לקבל ממנו את הפסק הנכון.

ראייה רוחנית

"זהו 'תוספות' קשה מאוד, צבי."
 "נכון, מאיר. בוא נתפלל לה' שיעזור לנו להבין אותו, ואז ננסה ללומדו שוב."
 "ה', אתה החונן לאדם דעה, בינה והשכל. אנא, חננו בשכל להבין 'תוספות' קשה זה."

צבי ומאיר מתחילים שוב לעבור על 'תוספות'. הם מגיעים לנקודה הקשה, וצבי מתרכז היטב, ועוצם את עיניו בחזוקה. הוא חושב, חושב וחושב. לפתע, פניו מאירות, והוא פוקח את עיניו.

"נראה לי שהבנתי!"
 "ספר לי, צבי."

צבי מסביר את 'תוספות'. לאחר הסברו הכל מובן, וכל חלקי הסוגיא מסתדרים זה עם זה.

"אני חושב שהבנת נכון, צבי."
 "ברוך ה'! תודה לך ה' על שנתת לנו להבין את הפשט ב'תוספות'!"
 "אמן! אפשר לשאול אותך משהו, צבי?"
 "בודאי, מאיר."
 "מדוע עצמת עיניך בחזוקה בשעה שחשבת על 'תוספות'?"
 "הממ... אף פעם לא חשבתי על כך. אני מניח שעשיתי זאת משום

שכך אני מתרכז טוב יותר."
 "לא מזמן שמעתי דרשה מרב חשוב בירושלים. הוא דיבר על העיניים ועל מה שהן רואות."
 "נשמע כמו נושא בעל הארות רבות עבורנו."

"אכן כן. לאיברי הגוף יש מקבילות רוחניות. עיני בשר ודם רואות עצמים גשמיים בעולם הזה. העיניים הרוחניות רואות מחשבות, רעיונות ותמונות מהמאגר שבמוח. כאשר אדם רוצה להפנות את עיניו פנימה, אל מחשבותיו, ולהתרכז, הוא עוצם את עיני הבשר-ודם שלו כדי שהמראות החיצוניים לא יסיחו את דעתו."
 "מעניין מאוד. אנו רוצים להתרכז במחשבה מסויימת, ולכן אנו חוסמים את הדרך בפני מחשבות אחרות."

הרב המשיך והסביר כיצד מחשבות ותמונות זרות מגיעות למוחנו דרך עינינו. העיניים שלנו יותר משוכללות מהמצלמה הדיגיטלית המפותחת ביותר. הן רואות כל מה שנמצא בשדה ראייתן. המוח, שיש בו יותר מקום לזכרון מאשר הדיסק הקשיח הגדול ביותר, מאחסן כל תמונה שהעיניים רואות. בכל רגע נתון, אנו מנסים להתרכז במחשבה או בתמונה מסויימת, אך אין זה קל, ודרוש לכך אימון רב. דרך אחת לעזור למוח להתרכז במחשבות נכונות היא להגביל את הכניסה לתמונות מיותרות, מזיקות או אסורות."
 "שמירת עיניים!"

"בדיוק כך, צבי. המקור לכך הוא פסוק בסוף פרשת השבוע הזה, 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם' (במדבר ט"ו, ל"ט). הפסוק מתייחס לדברים שאסור להביט בהם. אך הרב הרחיב עוד יותר את המושג הזה."

"תן לי לנחש, מאיר. הוא ודאי דיבר על הסתכלות מסביב בכלל."
 "אכן כן. גם כשאדם נמצא בבית המדרש, עיניו יכולות לתור אחר דברים אחרים. הרב תיאר זאת בצורה משעשעת למדי: האדם מביט למעלה ולמטה, ימינה ושמאלה. הוא מסתכל לראות מי נכנס ומי יוצא. הוא מסתכל על השעון, ואז הוא בודק אם החלון פתוח או סגור. הוא נוטל ספר שהוא איננו לומד כרגע, מתבונן בעמוד השער, בתוכן העיניים, בהסכמות, במפתחות ובהקדמה. הוא מסתכל בכל מה שניתן להסתכל - מלבד בספר שאותו הוא אמור ללמוד באותה שעה."
 "חבל. איזה בזבוז של זמן."

"נכון. הרב המשיך ודיבר נגד הטענות של האנשים האומרים שאין להם זכרון טוב מספיק כדי ללמוד את כל הש"ס. הוא אמר שאם אדם היה רשם את כל המחשבות והתמונות המאוחסנות בראשו, הן היו ממלאות דפים רבים יותר מכל הש"ס, כולל רש"י ותוספות!"
 "איזו מחשבה מחייבת, מאיר! שליטה על עינינו חשובה מאוד. היא עוזרת ללימוד שלנו, וזה משפיע על האיכות הרוחנית של כל חיינו."

"נכון. לאבי מורי היתה הזכות לשבת מאחורי אדם גדול בבית המדרש למשך שנים רבות. הוא אמר לי שענינו של אדם גדול זה היו נתונות או בספר שהוא למד או בחברותא שלו. הוא לא הביט בשום דבר אחר. זוהי אחת הסיבות שהוא היה לאדם גדול. הוא הניח רק למחשבות טהורות של התורה הקדושה ולתמונות טהורות לחדור למוחו ולנשמתו. הוא חסם את כל הפסולת."
 "מדהים. כעת באמת נתת לי חיזוק, מאיר, לשמור על עיני. אני רוצה ללמוד ולזכור את כל הש"ס, הראשונים, הטור, השולחן ערוך הפוסקים והתנ"ך עם מפרשים - כל התורה כולה!"
 "בעזרת ה' תצליח, צבי!"

ילדים יקרים...

מקדו את עיניכם בדברים הנכונים! אל תביטו סביב סתם כך. הביטו בספר אותו אתם לומדים. הביטו באדם שאיתו אתם משוחחים. הביטו באוכל שאתם אוכלים. אם אתם כותבים או עושים משהו בידים, הביטו במה שאתם עושים. אל תתנו לעיניכם לשטוט ללא מטרה. אל תמלאו את ראשכם במראות חסרות חשיבות או אסורות. שמרו על "כרטיס זכרון" נקי מ"וירוסים רוחניים" שעלולים לגרום לכל המערכת לקרוס, חס ושלום! שימרו על טהרת המחשבה והנשמה, כדי שיוכלו לפעול ברמת יעילות גבוהה. "לא תתורו!"